

Код та назва дисципліни українською мовою / Код та назва дисципліни англійською мовою	1у-03-021 Герої та антигерої в українській історії / Heroes and anti-heroes in Ukrainian history
Рекомендується для галузі знань (спеціальності, освітньої програми)	Для спеціальностей усіх галузей знань
Кафедра	Кафедра історії України
П.І.П. НПП (за можливості)	Ващенко Володимир Володимирович,
Рівень ВО	перший (бакалаврський)
Курс (на якому буде викладатись)	2-4 курси, 3-8 семестри (окрім 7 семестру)
Мова викладання	українська
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Базові знання основ історії України, всесвітньої історії
Чому це цікаво/треба вивчати	Пропонується сучасний погляд на історію України через феномен героїзму, лідерства, жертвності та суспільного визнання. Він допомагає зрозуміти, чому в різні епохи суспільства створюють власних героїв, як виникають символічні постаті та чому одні імена надихають покоління. Дисципліна поєднує підходи історії, психології, соціології та культурології, що дозволяє досліджувати героїзм як складне суспільне явище. Завдяки цьому історія постає не лише як перелік подій, а як простір боротьби ідей, характерів і моделей поведінки. Курс пояснює, як війни, революції та суспільні кризи формують запит на героїчних лідерів. Студенти побачать, чому в одних умовах суспільство цінує воїна, в інших — мислителя, реформатора чи моральний авторитет. Окрема увага приділяється природі героїчного: чи залежить мужність від спадковості, виховання, характеру чи життєвих обставин. Також розглядається внутрішній світ людини, здатної діяти в критичний момент, брати відповідальність і ризикувати заради інших. Курс аналізує образ воїна як одного з найдавніших типів героя та його трансформацію до сучасної України. Водночас переосмислюється роль чоловіків і жінок в історії героїзму, руйнуючи звичні стереотипи. Історичні постаті розглядаються не як застигли пам'ятники, а як складні й суперечливі особистості. Це вчить ставити важливі питання: хто є героєм, чому саме він і як суспільство формує свої ідеали. Цей курс буде цікавим усім, хто прагне краще зрозуміти українську історію, сучасність і механізми формування авторитетів, адже те, кого суспільство називає героєм сьогодні, визначає його майбутнє завтра.
Перелік тем з дисципліни	1. Вступ. Наука про героїв: героїзм як нова інтердисциплінарна мова 2. Соціальна структура героїзму: методологія та підходи 3. Генетична теорія героїчного (чи існує ген героя)? 4. Свідомість героя 5. Психологія воїна як героя: архетипи в історії 6. Героїзм та стать: психологія героїчного у чоловіків та жінок 7. Григорій Сковорода: інтелектуальний герой чи соціальний ескапізм історії України?
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Розгляд курсу дозволить критично аналізувати історичні події та постаті, розуміючи механізми формування героїв і антигероїв у суспільній свідомості. Студенти зможуть застосовувати міждисциплінарні підходи історії, психології, соціології та культурології для дослідження сучасних суспільних процесів. Отримані компетентності допоможуть розпізнавати маніпуляції, пропаганду та штучне створення культів особистості в медіа й політиці. Навички аналізу поведінки людини в кризових

	ситуаціях стануть корисними для розуміння лідерства, відповідальності та командної взаємодії. Знання про архетипи воїна, мислителя чи реформатора дадуть змогу краще оцінювати моделі поведінки в історії та сучасності. Уміння переосмислювати роль чоловіків і жінок у суспільстві сприятиме подоланню стереотипів та розвитку гендерної чутливості. Досвід роботи зі складними й суперечливими постатями формує здатність бачити проблему з різних перспектив і аргументовано вести дискусію.
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення курсу студенти знатимуть основні теорії, поняття та міждисциплінарні підходи до аналізу героїзму й антигероїзму в історії України та світу. Вони навчатимуться критично оцінювати історичні постаті й події, розуміти механізми формування суспільної пам'яті, авторитетів і символічних образів. Студенти зможуть застосовувати історичні, психологічні, соціологічні та культурологічні методи для аналізу лідерства, жертвовності, поведінки в кризових умовах і суспільних трансформацій. Важливим результатом стане здатність розпізнавати маніпуляції, пропаганду та спрощені історичні міфи у публічному просторі. Курс також розвине навички аргументованої дискусії, роботи з джерелами, підготовки аналітичних текстів і самостійного дослідження складних історичних проблем. У підсумку студенти отримають компетентності, необхідні для активної громадянської позиції, професійної аналітики та глибшого розуміння сучасної України.
Інформаційне забезпечення	Ващенко В., Чепурко О. Посібник до вивчення курсу «Герої та антигерої в українській історії». - Д.: "Акцент", 2025 – 92 с.. Електронний ресурс. https://repository.dnu.dp.ua/document-details/5064 Авторський курс лекцій (презентацій) з дисципліни на платформі «youtube»: 1. «Герої» (1-3 ч.) https://www.youtube.com/watch?v=-uNSq-cM5M4&t=418s https://www.youtube.com/watch?v=jmdeAKfXAcU&t=57s https://www.youtube.com/watch?v=GkaLdQHcEog&t=20s 2. «Образ героїв та героїчного в історії та культурі: Україна та Московія» https://www.youtube.com/watch?v=-e_Q1lzMgeM&t=125s 3. «Антигерої (не «святі» «герої»): стратегії конструювання образів героїв в Росії» https://www.youtube.com/watch?v=FLYKme3R1IQ
Види навчальних занять (лекції, семінарські)	Лекції, практичні заняття
Вид семестрового контролю	Диференційований залік
Максимальна кількість здобувачів	80

Декан історичного факультету

Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ